

UURINGU LÄHTEÜLESANDE VORM

Uurimisteema
Vabatahtliku tegevuse arengud, nende seiramine ja koostöö soodustamine avaliku sektoriga
Lahendatavad probleemid
<p>Eesti inimeste kõrval on sidusa ja kaasava ühiskonna alustala kodanikuühiskond. Eestis on kokku 24 345 mittetulundusühendust¹ ja vabatahtlikus tegevuses on osalenud 49% inimestest². Selleks, et inimestel oleks piisavalt mitmekülgeid võimalusi ühiskondlikus ja kogukondlikus elus kaasa lüüa, on “Sidusa Eesti arengukavas 2021–2030” plaanitud toetavaid tegevusi nii inimeste aktiivsuse kui ka kogukondade ja vabaühenduste võimekuse suurendamiseks. Selleks, et kodanikuühiskonna ja vabatahtliku tegevuse valdkonda süsteemselt ja tõendus põhiselt arendada, on vajalik lahendada allolevad probleemid.</p> <p>1. Puudub terviklik seiremetoodika vabaühenduste ja vabatahtlike tegevuse ning arengu hindamiseks</p> <p>Eestis on “Sidusa Eesti 2021–2030” arengukava näol olemas visioon kaasavast ühiskonnast ja sellest, kuidas inimestel on mitmekesised võimalused osaleda otsuste tegemisel ja aidata kaasa ühiskonna arengule. Eesti elanike ühiskondlik aktiivsus on aluseks ühistegevusele ja tugevate kogukondade kujunemisele. Visiooni saavutamise hindamiseks on arengukava tasandil seatud mõõdikud (sh: rahulolu elanike kaasamisega kohalikus omavalitsuses; vabatahtlikus tegevuses osalemise määr; osakaal elanikest, kes tunnevad, et neil ei ole võimalust mõjutada ühiskonda ning Eesti vabaühenduste elujõulisuse indeks), kuid need on üldised ega anna terviklikku vaadet valdkonna arengust.</p> <p>Olulisi lünki on täidetud üksikute ebaregulaarsete uuringutega, nagu nt viimati “Vabatahtlikus tegevuses osalemise uuring 2019”², milles analüüsiti vabatahtliku tegevuse olukorda Eestis, muutusi viimase viie aasta jooksul ja nende võimalikke põhjusi, või “Kodanikuühiskonna arengukava mõjude vahehindamine”³ 2019. aastal, kus anti ülevaade vabaühenduste tegevuse hetkeseisust ja analüüsiti vabaühenduste rolle Eestis. Samuti on seni abiks olnud rahvusvahelised uuringud, näiteks Ameerika Ühendriikide Arengukoostöö Agentuuri (USAID) läbi viidud kodanikuühenduste elujõulisuse indeks, mida 2023. aastast enam Eestis ei mõõdeta.</p> <p>2. Puudub ülevaade arengusuundumustest Eesti elanike osalemises vabatahtlikus tegevuses ning põhjustest nende muutuste taga</p> <p>Viimane uuring, mis analüüsis Eesti elanike osalemist vabatahtlikus tegevuses avaldati 2019. aastal ja käsitles arenguid 2018. aasta kohta¹. Seega puudub täna teadmine, kas ja kus suunas on vabatahtlik tegevus arenenud 2018. aastaga võrreldes, arvestades ka vabatahtlike panustamist COVIDi ja Ukraina sõjapõgenikega kaasnenud kriiside leevendamisse. Oluline on mõista, kas 2018. aastal välja toodud trendid on jätkunud või mitte. Näiteks on märgata suundumust, et nii vanemaealiste, noorte kui ka eesti keelest erineva emakeelega inimeste hulgas on soov vabatahtlikuna panustada suurem kui senine tegelik osalus⁴.</p> <p>Ühiskonna ees seisvad väljakutsed nagu vananev elanikkond, valmisolek kriisideks, sõjalised konfliktid ja pinged maailmas, on esile tõstnud vajaduse elanike</p>

¹ Äriregister, 1. märtsi 2024. a seisuga.

² Vt: <https://www.siseministeerium.ee/media/334/download>

³ Vt: <https://www.siseministeerium.ee/media/331/download>

⁴ Ibid.

vabatahtlikus tegevuses osalemist, sh tugitegevuste elluviimist, suurendavate poliitikameetmete rakendamiseks. Selleks, et tõhusamalt oma tegevusi vabatahtlikega koostöös suunata, on riigil vaja mõista vabatahtlikus tegevuses osalemisega seotud võtmetegureid.

Kui meil ei ole teadmist ja mõistmist, milleks on Eesti elanikud valmis ja milleks mitte ning milline on Eesti kodanikuühiskond, ei ole poliitikakujundajatel võimalik tõendus põhised planeerida sekkumisi, mis kaasaksid vabatahtlikke piisaval määral ja soovitud viisidel ning arvestaksid ühiskonna ootustega.

3. Puudub ühtne arusaam, mil viisil saaks ja võiks riik poliitikakujundamisel ja elluviimisel rakendada vabatahtlikke ja vabaühendusi ning millised on teadmispõhised parimad praktikad

Eestis ei ole kogukondlik ja vabatahtlik tegevus eraldi seadusega reguleeritud (vajalikke aspekte on käsitletud erinevates seadustes ja määrustes, nt abipolitseinike ja vabatahtlike päästjate puhul). Avaliku sektori üha olulisem vajadus kaasata vabatahtlikke ning mõjukamate vabaühenduste professionaliseerumine võib endaga kaasa tuua aina suuremahulisema bürokraatia, mis võib kokkuvõttes vabatahtlike laiemat kaasamist hoopis pärssida. Vabatahtliku tegevuse arendamist kogukonna tasandil tuleks aga igati soosida ja soodustada.

Kogukond on asendamatu kriisides ja teatud ressursside katkestuse korral hakkama saamiseks⁵. Vabatahtlikud ja vabaühendused toovad kaasa lisaväärtust oma teadmiste, kogemuste ja ressursside kaudu. Nende kaasamine võimaldab riigil ressursse tõhusamalt kasutada, rakendades kodanikuühiskonna potentsiaali probleemide ennetamisel ja lahendamisel.

Kogukonna tugitegevused on vaimse tervise püramiidis⁶ kiht, mida katab suures osas vabatahtlik tegevus. Kogukonna tugitegevused toetavad kohalikul tasandil heaolu edendamist ja elukeskkonna arendamist. Kogukondlikke tugitegevuste tegevusulatust ja tegevuse kestust on keeruline kindlaks määrata. Lisaks võib mittetulundusühingute või sihtasutuste eestvedamisega kaasneda oht, et ei suudeta tagada jätkusuutlikke teenuseid, tugitegevusi, kuna neid on ellu viidud projektidena, nende rahastamine ei ole pärast projekti lõppemist pahahti tagatud ning pelgalt vabatahtliku tegevusega ei saavutata vajadustele vastavat teenuste mahtu ega piirkondlikku kaetust.

Puudu on ka ülevaade teiste riikide heade tavade kohta vabatahtlike tegevustest kohalikul tasandil ja sellest, kuidas on leitud tasakaal sellist tegevust innustava seismise motivatsiooni ja selle avaliku sektori poolse korraldamise vahel. Sellise tasakaalu leidmine ja institutsionaliseerimine on siiski väga oluline, et vähendada vabatahtlike pakutavate tugiteenuste ebastabiilsust ning suurendada nende teenuste piirkondlikku katvust.

Eesmärk

Uuringu eesmärk on välja töötada seiremetoodika kodanikuühiskonna arengu hindamiseks, analüüsides seejuures põhjalikumalt vabatahtlike tegevuse arengusuundumusi ning vabatahtlike ja vabaühenduste koostöövorme avaliku sektoriga.

⁵ Vt: <https://www.jstor.org/stable/44257557>

⁶ Vt: <https://www.sm.ee/media/2999/download> (joonis 2)

Uuringu täpsemad eesmärgid on:

1. välja töötada seiremetoodika vabaühenduste ja vabatahtlike tegevuse arengu hindamiseks, sh viia läbi pilootseire ja valideerida meetodika;
2. analüüsida arengusuundumusi vabatahtlike tegevuses Eestis viimasel viiel aastal;
3. analüüsida vabatahtlike, vabaühenduste ja avaliku sektori koostöövorme Eestis ja välisriikides ning teha soovitusel Eestile koostööpraktikate ülevõtmiseks. Analüüsi läbivaks teemaks on heaolu ja turvalisus kogukondades ning selle kujundamine kogukonnaliikmete koostööpraktikate kaudu. Analüüsi fookuses on kogukondlikud tugitegevused vaimse heaolu edendamiseks ning kriisideks valmisolekuks.

Uurimis- ja arendusülesanded ning uurimisküsimused

1. Välja töötada seiremetoodika optimaalselt ja ressursitõhusalt vabaühenduste ja vabatahtlike tegevuse arengu seiramiseks

- Seiremetoodika olulisemad aspektid on nii vabatahtlike kui ka vabaühenduste võimekus (palgatöötajate olemasolu, vabatahtlike kaasamise võimekus, liikmeskondade suurus, tegevusvaldkonnad, rahastusallikate mitmekesisus (sh oma- ehk ettevõtlustulu teenimine, annetuste kogumine, liikmemaksud)), osalemise ja tegevuste regionaalne mõõde jmt.
- Seiremetoodika peab hõlmama (i) minimaalse vajaliku hulga tegevus- ja mõjuindikaatoreid nii vabatahtlike kui vabaühenduste kohta, mis näitavad valdkondliku arengu terviklikku muutust, sh aitama seirata vabatahtlike ja vabaühenduste koostööd kui ka (ii) optimaalse hulga samu indikaatoreid. Indikaatorid lähtuvad kodanikuühiskonna käsitlusest üksikisiku, kogukonna ja ühiskonna tasandil.
- Seiresüsteem peab tuginema maksimaalselt kas juba olemasolevatel andmestikel või nende täiendamisel, et tagada indikaatorite optimaalsus ja ressursitõhusus. Siseministeerium jagab töö käigus läbiviijaga olemasolevat kaardistust juba olemasolevast infost ja andmetest koos allikatega.
- Vajadusel teeb töö läbiviija täiendavate andmete kogumise korraldamiseks ettepanekuid, kui seiresüsteemiks vajalike andmete kogumise süsteem või kogutavad andmed erinevad tänasest asutuste rollijaotustest ja nende kogutavatest andmetest.
- Seiremetoodika väljatöötamine peab välja tooma ka, kas ja milliseid Eesti võimekuse näitajaid on võimalik juba praegu ning peaks olema võimalik edaspidi võrrelda rahvusvaheliste näitajatega, sh Kesk- ja Ida-Euroopa ning Põhjamaade vastavate näitajatega.

2. Läbi viia analüüs Eesti elanike vabatahtlikus tegevuses osalemise trendide kohta viimasel viiel aastal, tuginedes olemasolevate materjalide sekundaarsele analüüsile ja täiendavale, eelkõige kvalitatiivsele uuringule (fookusgrupi- või süvaintervjuud, tagasisideküsitlused jne)

- Millised muutused iseloomustavad elanike osalust olulisemates näitajates (sh määr, osalemise viisid, peamised tegevused ja tegevusvaldkonnad, motivatsioon, mõju vabatahtlike heaolule jm)?
- Millised on ühiskondlikud, kultuurilised, poliitilised, käitumuslikud, rahalised vm põhjused osaluse muutumise (arengute) taga?
- Millised on vabatahtlikus tegevuses osalemist motiveerivad ja määravad võtmetegurid osalejate jaoks (sotsiaalmajanduslikud, poliitilised, rahalised, kultuurilised jne)?
- Võimalusel saadud tulemuste võrdlus teiste Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ning Põhjamaadega.
- Kuidas mõjutab vabatahtlikus tegevuses osalemine vabatahtlike heaolu, sh vaimset heaolu?

- Millised on trendid vanemaealiste, põgenike ja virtuaalsete vabatahtlike kaasamise ja osalemisega vabatahtlikes tegevustes? Taotleja võib teha täiendavaid ettepanekuid lisavaldkondadeks, mida uurida.

3. Analüüsida Eestis ja välisriikides rakenduvaid koostöövorme (sh suhted, kaasamine) vabatahtlike, vabaühenduste ja avaliku sektori vahel, mis toetavad riiklike poliitikate kujundamist ja elluviimist ning teha soovitusel Eestile selliste koostööpraktikate ülevõtmiseks

- Milliseid riigi, vabatahtlike ja vabaühenduste koostöövorme kasutatakse Eestis?
- Kuidas tagatakse kogukonna tugitegevuste jätkusuutlikkus välisriikides ja Eestis?
- Millised on valitud erinevate välisriikide uudsed koostöövormid riigi, vabatahtlike ja vabaühenduste vahel?
- Kuidas vabatahtlike ja vabaühenduste tegevust paremini sidustada riiklike poliitikate kujundamisse ja elluviimisesse Eestis?
- Milliseid riigi, vabatahtlike ja vabaühenduste koostöövorme kasutatakse Eestis vaimse heaolu valdkonnas?
- Kuidas kaasata vabatahtlikku tegevusse senisest enam vanemaealisi, põgenikke ning virtuaalseid vabatahtlikke?

Tehnilised nõuded

Ootused uurimismetoodikale uurimis- ja arendusülesannete kaupa

1. Seiremetoodika peab tuginema maksimaalselt olemasolevatel andmestikel või nende täiendamisel. Sihiks on, kus võimalik, koguda andmeid riiklikest registritest (näiteks palgatöötajatega vabaühenduste osakaal töötamise registrist, majandusaasta aruanded, Maksu- ja Tolliameti kogutavad andmed), mitte uue kvantitatiivse uuringuga. Metoodika väljatöötamisse tuleb kaasata senised või uued andmekogujad tagamaks, et tellitava uuringu raames uute andmete kogumine ja analüüs oleks kooskõlas andmeid koguvate asutuste võimekusega.
2. Eesti elanike vabatahtlikus tegevuses osalemise trendide analüüsi puhul eeldame eelkõige laialdast andmete taaskasutust: Eestis viimastel aastatel läbi viidud vabatahtlikku tegevust puudutavad uuringud ja analüüsid, kogutud andmestikud (nt Statistikaameti regulaarne tööjõu uuring, ajakasutuse uuring 2019), asjakohaste registrite andmestikud (nt vabaühenduste esitatavad andmed Maksu- ja Tolliametile ning majandusaasta aruanded). Uute kavandatavate alauuringute läbiviimist tuleb põhjendada, need peaksid olema soovitatavalt kvalitatiivsed sissevaated tellijat iseäranis huvitavatesse valdkondadesse ja täitma olulist teadmiste lünki valdkonna uuringutes.
3. Vabatahtlike, vabaühenduste ja avaliku sektori koostöövorme tuleb analüüsida ning võrrelda Eesti ja vähemalt kolme Kesk- ja Ida-Euroopa või Põhjamaa riigi näitel, kus on vabatahtlikke tõhusalt kaasatud. Riikide valikut tuleb taotluses põhjendada. Raportites tuleb selgelt kirjeldada, kuidas nende riikide praktikad oleksid kohaldatavad Eesti oludes. Ootame, et lisaks kirjandusanalüüsile intervjuueeritakse välisriikide eksperte uuringu fookuses olevates valdkondades (sh: vaimse heaolu valdkonnas; vanemaealiste, põgenike ja virtuaalsete vabatahtlike valdkonnas) töötavate poliitikakujundajate seast ning vabatahtlikke kaasavatest organisatsioonidest (nt ekspertintervjuud, fookusrühmad). Taotluses tuleb täpsustada ja põhjendada intervjuueeritavate ekspertide valikut (mitte konkreetse eksperdi tasandil, vaid asutuse ja ekspertiisi tüübi tasandil, mida ta esindab).

Taotleja **pakub taotluses ise välja detailsemad uurimisküsimused ja lisasihtühmad ning täpsustab metoodika** küsimustele vastuste leidmiseks. Uuringu tegija peab olema teadlik kehtivatest uurimiseetika ja andmekaitse põhimõtetest ning vajadusel ette nägema aja Andmekaitse Inspektsiooni ja/või eetikakomitee **lubade taotlemiseks**.

Andmed antakse **pseudonümiseeritud** üle tellija-ministeeriumi(te)le või tehakse avalikkusele kättesaadavaks mõnes avalikus **repositooriumis**. Uuringu tulemusena loob uuringu läbiviija eeldatavasti nii kvalitatiivseid kui (ka juba olemasolevatel andmetel põhinevaid) kvantitatiivseid andmestikke. Tellija huviks on säilitada võimalus kasutada neid andmestikke ka edaspidi kas poliitikaanalüüside eesmärgil või teadusuuringute jaoks. Seetõttu on uuringu läbiviijal kohustus anda kõik uuringuga kogutud ja selle läbiviimiseks koondatud **andmed tellija(te)le üle** edasist statistilist analüüsi võimaldaval anonümiseeritud kujul.

Aja- ja tegevuskava koostamisel tuleb taotlejal silmas pidada vajadust kaasata uuringu olulistest etappides valikute tegemisse ja tulemuste vastuvõtmisesse **uuringu juhtrühma**. **Juhtrühma paneb kokku tellija ja see koosneb konkursiga seotud ministeeriumite ja teiste asjakohaste asutuste, sh taotlejate, ekspertidest**. Koosolekud projekti etappides, kus tuleb langetada olulisi valikuid või anda tagasisidet töölõikudele, tuleb kanda ajakava tabelisse (hiljem, tegevuskava täpsustudes võidakse neid aegu muuta, lisada).

Projekti raames koostatud ja avalikustamiseks mõeldud dokumendid, sh **vahe- ja lõpparuanded**, peavad olema **eesti keeles** (v.a uurimistulemuste lühikokkuvõtte, mis peab olema nii eesti- kui ka inglise keeles), keeleliselt korrektsed ja vajadusel keeleliselt toimetatud.

Projekti kestus ja eelarve

Uuring peab olema teostatud hiljemalt 31.12.2025.

Uuringu maksimaalne eelarve on kuni 147 000 eurot, millele lisandub käibemaks, kui läbiviija on käibemaksukohuslane. Aja- ja tegevuskava planeerimisel arvestada:

- 2024 – 80 000 eurot + km
- 2025 – 67 000 eurot + km

Taotleja esitab projekti aja- ja tegevuskava **Gantti tabeli kujul** ning lisab juurde ka **vastutajad** (mitte vastutaja nime, vaid rolli tasandil, mida konkreetse tööloigu eest vastutaja selles projektis täidab).

Nõuded taotlejale

Taotlejal tuleb komplekteerida **uurimisrühm**, mida juhib **projektijuht** ning kus on olemas järgnevad minimaalsed pädevused ja kogemused:

- **projektijuhtimise** pädevus:
  - vähemalt ühe tellitava analüüsiga sarnase mahuga projekti (nt alus-, rakendus- või turu-uuring, mõjuanalüüs vmt) juhtimise kogemus.
- **kodanikuühiskonna ja vabatahtliku tegevuse** valdkonna ekspertiis:
  - sotsiaal- või seotud valdkonna alane kõrgharidus (vähemalt magistrikraad);
  - laialdane tööalane praktiline või akadeemiline kogemus valdkonnas viimase viie aasta jooksul;
  - vajalik keeleoskus välisriikide materjalide kogumiseks ja analüüsimiseks.
- **seiremetoodika väljatöötamise** pädevus:
  - sotsiaal- või seotud valdkonna alane kõrgharidus (vähemalt magistrikraad);
  - viimase 10 aasta jooksul kogutud tugev tööalane kogemus (nt seiremetoodika väljatöötamise projektis osalemine või samal teemal teadustöö avaldamine);
  - vajalik keeleoskus välisriikide materjalide kogumiseks ja analüüsimiseks.
- uuringus kasutatavate **kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete andmete** kogumise ja analüüsimise meetodite valdamine:

- analüütikul peab olema kõrgharidus (vähemalt magistrikraad) eeldatavalt sotsiaal- või terviseteadustes;
- vähemalt ühe kvalitatiivse ja ühe kvantitatiivse uuringu ja/või analüüsi läbiviimise kogemus viimase viie aasta jooksul, sh vähemalt üks neist kodanikuühiskonna valdkonnaga haakuval teemal;
- vajalik keeleoskus välisriikide materjalide kogumiseks ja analüüsimiseks.

Üks uurimisrühma liige võib katta mitut pädevust/kogemust. Minimaalne uurimisrühma liikmete arv on neli. Uurimisrühma liikmete pädevust ja/või kogemust tuleb taotluses tõendada. Kui üks uurimisrühma liige täidab mitme pädevuse nõuet, peab ta vastama mõlemale rollile pandud nõuetele.

Kui taotleja kaasab uurimisrühma asjakohaseid **lisapädevusi**, mis on tellija hinnangul projekti läbiviimiseks olulised (nt vaimse tervise ekspertiis), arvestatakse seda taotluse hindamisel. Lisapädevuseks on nt ka: poliitikasoovituste tegemise kogemus; rahvusvahelistes, võrdlevates uurimis- ja arendusprojektides osalemise ja/või nende juhtimise kogemus. Lisapädevuste asjakohasust tuleb taotluses põhjendada.

Taotluse hindamisel võetakse arvesse uurimisrühma liikmete avaldatud teaduspublikatsioone tellija hinnangul analüüsiga haakuvates valdkondades.

Taotleja esitab uurimisrühma liikmete **pädevused, kogemused ja rollide kirjeldused**. Taotlusele lisatakse uurimisrühma liikmete CV-d või link ETIS-es asuval CV-le, kust peab saama näha ka uurimisrühma liikmete keeleoskuseid.

Kui projekti kaasatakse **alltöövõtjaid**, tuleb nende kohta esitada kaasamise põhjendus, mis sisaldab infot alltöövõtja pädevus(t)e kohta.

Taotlusvoor korraldatakse ETISes ning taotlusvoor jääb avatuks kuni 6. mai kell 17.00 võimalusega vajadusel pikendada kuni 13. mai kell 17.00. Pikenduse vajadusest anda ETAGile teada hiljemalt 30. aprillil. Enne taotluse esitamist on taotlejatel võimalik kohtuda Siseministeerium ja Sotsiaalministeerium esindajatega avaliku infotunni raames, et küsida täiendavaid küsimusi.

Oodatav tulemus/väljundid

Projekti tulemuseks on uurimisraport (lõpparuanne).

Makseid tehakse peale (vahe)aruannete heaks kiitmist. Juhul, kui taotlejal on erisoove (sagedasemad väljamaksed kui allpool pakutud intervall), siis tuleb see taotluses ära märkida. Tehtud **kulusid** tuleb eelarve real **üldistatult kajastada** nii vahearuande kui ka lõpparuandega kood esitatavas **kuluaruandes** (nt kogusumma personalikuludeks, kuid ilma kuludokumentide, nimede ja tööajatabeliteta). Kuluaruandes esitatakse lühidalt ka tegevuste kirjeldus.

Uuringu tulemus tuleb vormistada järgmiste **aruannetena**:

1. Vahearuanne (hiljemalt 15.12.2024).

- Vahearuandes esitatakse uurimistulemused kõigi kolme uurimis- ja arendusülesande kohta vastavalt taotluses esitatud aja- ja tegevuskavale (nt seiremetoodika kirjeldus, vabatahtlikus tegevuses osalemise kaardistus, ülevaade koostöömodelitest vabatahtlike, vabaühenduste ja avaliku sektori vahel).
- Samuti esitatakse selles ülevaade tehtust, kasutatud meetodikate kirjeldus ning ka järgnevate etappide täpsustatud uuringudisain.

- Vahearuaande peab heaks kiitma ETAG-i moodustatud juhtrühm, kuhu kuuluvad tellijate ja täitjate esindajad. Vajadusel korrigeeritakse projekti fookust pärast vahearuaande heakskiitmist.

2. **Lõpparuanne** (hiljemalt 31.12.2025) koondab terviklikult kõiki tulemusi ja väljatöötatud meetodikaid, mis katavad kõik uurimis- ja arendusülesanded ning uurimisküsimusi:

- Seiremetoodika valdkondliku arengu seiramiseks.
- Aruanne “Analüüs vabatahtlike tegevusest ja trendidest Eestis viimasel 5 aastal”.
- Analüüs vabatahtlike, vabaühenduste ja avaliku sektori koostöövormidest Eestis ja välisriikides ning soovitused Eestile selliste koostööpraktikate ülevõtmiseks (vajadusel igale valdkonnale või ministeeriumile eraldi).
- Lõpparuande peab heaks kiitma ETAG-i moodustatud juhtrühm.

Lisaks aruannetele ootame:

1. analüüsi läbiviija poolt valmisolekut **tutvustada** analüüsi tulemusi **kuni kahel tellija(te) poolt korraldatud üritusel**;
2. analüüsi läbiviija poolt kujundatud ja visuaalidega täiendatud keeleliselt korrektset ja keeleliselt toimetatud uurimistulemuste **lühikokkuvõtet** (kuni 2 lk) **eesti ja inglise keeles**.

Taotleja võib esitada ettepanekuid täiendavateks uurimistulemuste tutvustamise väljunditeks, sh teaduspublikatsioonideks.

Lähteülesande lisad:

1. Hindamisjuhend ja -kriteeriumid
2. Juhtrühma töökord (näidis, koostöös juhtrühmaga võib seda muuta)
3. Ajakava Gantti tabelina (vabatahtlik näidis)
4. Kuluaruaande vorm (eelnõu, koostöös tellijaga võib seda muuta)
5. Vahe- ja lõpparuande vorm (eelnõu, koostöös juhtkomisjoniga võib seda muuta)
6. Teenuse osutamise lepingu eelnõu